

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 " 50 "
Negyedévre 3 " — "
Egy hónapra 1 " — "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű, többzetes hirdetések alk. szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beigtatásért 30 kr.

Iskolaügyünk fejlesztése.

Ha napilapjaink hasábjait végig olvassuk, nap-nap után csak elvéve, évenként egyszer-kétszer találunk olyan cikket, mely az iskolaügygel foglalkozik. S e néhány cikk megírását is a legtöbb esetben bizonyos mérvű szenzáció sugalmazza, így a dolog valódi érdemével semmi összefüggésben nincsenek.

Szenzáció! Igaz bőven terem a tanügy mezején, kivált ha a rossz, egészségtelen termék által az emberi szervezetet csirájában megmértelyező bacillusok ezreit szemléltetnek s a magok rideg valóságában tárnok fel az ebből származó bajokat. Vézna, sáppadt, időnap előtt sirba szálló generációk vonulnának el szemeink előtt s a temető meleg ágyának keresztelhetnők el az ilyen iskolákat!

Ez elszomorító jelenség bizonyára megérdemelné, hogy állandó beszélgetés tárgyát képezné s a romboló kór elé minél hamarabb gátat kellene vetni.

Az iskolaügy nemcsak az iskolafentartók ügye, joga van beleszólni az egész társadalomnak, hiszen ennek nevelnek ott hasznos tagokat.

Egy új iskola évet kezdtünk. Le-rajzolódtok lelkünkbe mindaz az abnormis állapot, mi iskolaügyünk terén létezik s vétek lenne e bajokra úgy az intézők, mint a társadalom figyelmét fel nem hívni s tőlük e vizsátságok megszüntetését nem kérni.

Iskolákat a felekezetek is tarthatnak fenn, de iskolák felállítására első sorban az állam-, másodsorban a községek vannak hivatva.

Városunkban az elemi iskolák mind felekezeti, de teljes — vagyis hatosztályú népiskolája csak az ev. reform. Egyháznak van.

Az 1868 évi népoktatásügyi törvény életbelépése alkalmával a nemes város és ev. ref. Egyházunk szerződéses viszonyba léptek egymással s eme viszony gyümölcse lett az ingyenes iskoláztatás behozatala.

A nemes város annak idejében érezte s felfogta a maga teljességében ama kötelességet, mit a népoktatásügyi törvény vállaira rak s nagy áldozatok árán — ezt készséggel elismerjük — szabadulni akart tőle, midőn az 1000 hold föld s évi tizenegyezer forint átadásával a községi iskolák felállításáról lemondott s az ev. ref. egyház — mint városunkban legtekintélyesebb, legnagyobb gyülekezet iskolaügyét mozdítá elő a fentebbi adomány által.

Sőt tovább ment a nemes város, 1874-ben negyven tanterem s tizenhat tanítói lakás felállítását biztosítá szerződésileg a ref. egyház számára.

E cselekedet is önmagában hordja a dicséretet. Távol legyen tőlünk gáncsolni, kicsinyelni azon áldozatot, mit a város az elemi iskolaügynek hozott. De ha a fejleményeket vizsgáljuk s iskolaügyünk mai állapotáról kell bírálatot mondanunk; bátran kimondhatjuk, hogy az a kezdet szerencsés körülményeihez képest nem fejlődött eléggé s ma is sok kívánni valót hagy fenn.

S e szomorú tapasztalatot, nem a segítséget nyert ref. Egyház rossz gazdálkodása hozta létre. Oh nem! Egyházunk mindig tudatában volt s van a reá háramló kötelességeknek s igyekszik is megfelelni azoknak erejéhez képest.

Sietve hozta azon — jövőbe nem látó — kicsinyeskedés, mely ugyanannyi régi iskolát törölt le a szereplés színpadáról, a hány új épült. S ez áramlattal szemben a ref. Egyház tehetetlennek bizonyult.

Ez az áramlat okozta azt, hogy tíz év alatt iskoláink száma nem szaporodott, míg az iskola kötelesek száma — részint születés, részint beköltözés következtében — majdnem megkétszereződött s hogy a gyöngye gyermeki lélek szivhassa magába az elemi ismereteket szűk, egészségtelen s nem célnak megfelelő tantermekben száz számra összezszufoltatnak s a dohos, nedves levegőjű s kigőzölgésében a pusztító kór csiráit hordó tantermekben szoronganak.

Három oly iskolánk van, hol százon felül van a növendékek létszáma s tizenkettő, hol 90—100 közt van a létszám. — Kérem, lehet-e ilyen helyeken az egészség követelményeinek megfelelő levegőt biztosítani, mikor a tanterem köbtartalma legfeljebb nyolczvan gyermeket láthat el egészséges levegővel? Kérem, lehet-e ilyen körülmények közt számítani arra, hogy az iskolából kikerülő generáció testében erős, lelkében fejlett legyen? Emberfeletti munkát attól a szegény tanítótól, kinek egészsége úgy is veszélyeztetve van, kívánni nem lehet.

Egyházunk igyekszik a bajon segíteni erejéhez képest. Az ideiglenes tanítók alkalmazásával — most is négy működik — az ingyen iskoláztatási pénztárt teljesen kimeríti. Anyagi ereje nincs, hogy a pénz hatalmával orvosolja véglegesen a bajt. Ideig-óráig segít rajta, de a toldozás s foltozással még jobban összerongálódik az intézmény s ami által több javítást kíván.

Lépjön hát újra sikra Debreczen városa. Hiszen a tanügy nem egyes felekezetek érdekeit szolgálja, hanem a községi és állami nagy társadalom — város, a haza boldogulása a fő. — Értelmes emberek által lakott városban fejlődhetik csak az ipar, kereskedelem, földmívelés igazán s csak az ily város népe lehet valóban boldog. Ha ez igaz, úgy a város kötelessége gyógyítani ismét iskolaügyünk bajait, pótolni hiányait — úgy, ahogy tudja.

Két ut áll etötte:

Egyik az, hogy a z iskola adót kiveti — a pótdó felemelésével — s abból új iskolákat épít — községi jelleggel.

Másik: segítségére jön újból az ev. ref. Egyháznak a régi buzgalommal s nemes elhatározással — régi adományát, melynek keretét a megváltozott viszonyok, a haladó kor követelése már nagyon tulszárnyalta: újabbal szaporítja s így lehetővé teszi a fejlődést, terjeszkedést.

Az első mód nagy, igen érzékeny és folytonos áldozatot s hosszú időt igényel. A második gyorsan segít s egyesek által kevésbé érezhető anyagi hozzájárulást kíván.

Az a vegyes bizottság, mely e dolgban hivatva van dönten, — de a mely mai napság csak névleg létezik — alakuljon meg mihamarabb, üljön össze s bölcs belátása szerint intézkedjék, hogy a jövő iskolai év elejére már reményességünk teljesedésbe menjen s legyen egyengetve az út, melyen tanügyünk minden akadály nélkül fejlődhetik tovább.

Tassi Miklós.

Október 6.

A függetlenségi és 48-as párt f. hó 27-én este tartott értekezletében K o s s u t h Ferencz elnök tanácskozás alá terjesztette, hogy o k t ó b e r 6-ika, az aradi vértanúk és Batthyány Lajos kivégeztetésének félszázados évfordulójával szemben intézkedjék a párt. Indítványozta, hogy a párt a nemzethez szózatot intézzen, melyben a nemzet felhívassék ez ünnep megünnepelésére s arra, hogy minden város és község templomában gyász-istentisztelet tartassék.

Barabás Béla mindjárt fel is olvasta a Szózatot, a mely egész terjedelmében így hangzik:

Szózat a nemzethez!

Hazánk történetében van egy örök emlékü nap, melyet a honfiai kegyelet a vértanúk emlékének szentelt. E nap október 6-ika. A szabadságharcznak nagyon sok volt a vér

tanuja s bár ezek nem mindegyike október 6-án szenvedte ezt a mártír-halált, de a nemzeti fájdalom mégis ez a «Mindszentek» napja, mert ez a nap a legszomorubb, a leggyaszosabb. Ekkor lettek kivégezve Aradon a 13 hős tábornok és Budapesten Batthyány Lajos gr., Magyarország felelős miniszterelnöke. 50 év előtt a temetőnek siri csendje nehezedett hazánkra. A kétségbeesés némasága fedte be a sziveket; vissza lett fojtva akkor még a fájdalom sóhaja és a hősi csaták zaja csak tiltott emlék volt; oltáraink lerombolva, hőseink kivégezve, mindenütt rom, vér, halál s nyomában a vigasztalan gyász, reménytelen szenvedés, győzve a tu nyomó erő; győzelmét sietette az armány. El voltak tiporva jogaink s az erőszak uralma lett mindenhatóvá. Örjögve csapkodott szét a zsarnokság s a hová nem ért el a hóhér gyilkoló keze, ott a penészes börtön négy fala közt rablánczát esőrgette a konfui hűség.

Halál, börtön, vagy hontalanság. Ez volt osztályrész-e jobbainknak, a kik hazánk alkotmányát, törvényét, szabadságát, függetlenségét, jelenét, jövőjét, egész életét védelmezték.

Azóta egy fel évszázad került a hatunk mögé. Időközben a letiport nemzet feléledt. A bosszu szomjától mámoros zsarnokságot elsöpörte az örök bíró és a Gondviselés áldott keze enyhítette fájdalmunkat, sorsunkat.

Igaz, a magyar haza még nem független, de a mi majdan azzá teszi: a gondolat, a szó, a sajtó már szabad. És szabad a honfiai érzelmek megnyilatkozása, szabad a visszaemlékezés.

Emlékezzünk tehát vissza a «Mindenszentek» napján a magyar szabadság kiszzenvedett vértanúira.

És imádkozzunk mindannyian a mi halottjainkért, imádkozzunk a vértanukért ország-szerte.

Az emlékezés fájdalmától s a hálának szent érzetétől dobbanjon meg szíve minden magyar embernek, dobbanjon meg szíve az egész nemzetnek. Mutassuk meg, hogy idő multával és a viszonyok változtával is, az önzés és a haszonlesésnek e rideg kor-zakában mi még tudunk emlékezni, tudunk hálá-
sak lenni. Mert a kiszzenvedett vértanuk mind-

annyian és az a sok névtelen hős, a magyar szabadságért, édes hazánkért, a nemzet jövőjéért, mi érettünk haltak meg,

Ne legyen oly város vagy község szélese hazában, melynek összes templomaiban ima ne hangozzék el október 6-án.

A kegyelet szent érzetének szavai szálljanak fel az eget urához, — papjukkal együtt imádkozzanak a hívők ezrei a haza mártírjaiért.

Minden vallásfelekezet adott hőseket, vértanukat a nemzetnek. A csatatéren ott volt mindegyik, életét áldozva a hazáért.

Imádkozhat tehát és imádkozzék is minden vallásfelekezet saját elvesztett hiveiért, de az egész nemzet osztatlan kegyeletétől környezett vértanúit.

Lépjén elő vértanuinak szent emléke a mult idők szenvedéseinek homályából, hadd ragyogja körül neveiket, tetteiket és halálukat a dicsőségnek fénye és mint a hitnek, a bizalomnak szövőneke hadd világítsa be a honfiai kötelességnek és egy szebb jövőnek utját.

Vértanuinak szent emléke tanítson bennünket a mindent feláldozni kész hazafiságra s emlékeztessen bennünket szüntelen arra, hogy imádojt hazáknak mindenünkkel, még életünkkel is tartozunk.

Imádkozzék október 6-ikán az egész nemzet s az imának lélekemelő szava a lelkesedés érzetét támaszsa föl szívünkben: élni s a szabadságért küzdeni nemzetünk függetlenségeért.

Áldott legyen vértanuinak emléke!

Az országgyűlési függetlenségi és 48-as Kossuth-párt nevében
Kossuth Ferencz, Barabás Béla,
elnök. jegyző.

Aradra a párt tagjait K o s s u t h Ferencz vezeti s beszéd kíséretében úgy az emlékszóborra, mint a vesztőhelyre a párt nevében koszorút helyez. A párt jelenlevő tagjai azonnal aláírták magukat az aradi ünnepen való részvételre.

Az aradi gyásznapi S a l a c z polgármester tegnap szétküldötte a meghívókat

és közölte a hivatalos programot. Lapunk már közölte ugyan ezen programot, amennyiben azonban azon közlés némi kiegészítésre szorult: tudomásra adjuk a Salacz polgármester által kiadott programot: Reggel fel kilenczkor a városházán gyülekezés, utána felvonulás a minoriták templomába. Kilenczkor g aszmise, utána a zenekarral és szintársulat tagjaival együttes felvonulás a vértanuk szobrához.

A himnusz eléneklése után Jókai ódáját szavalja Pethes Imre színész. Emlékbeszédet Csécsi Imre református lelkész mond. A szózat eléneklése után a koszorukat rakják le a szobor talapzatára. A templomba csak jegyel lehet bemenni, melyet a főpolgármester a meghívóhoz mellekel.

Debreczen, szeptember 27.

Beszámoló beszédek. Justh Gyula függő párti orsz. képviselő állapotát már annyira javult, hogy beszámoló beszédét holnap, okt. 1-én Makón megtarthatja. Hétfőn pedig a fővárosba megy, hogy részt vegyen a parlamentben.

J á g i c s József szabadalvú párti (volt nemzeti párti) képviselő okt. 8-án tartja beszámolóját választókerületében: Mohácson.

Megtagadott kiutasítás. A kassai rendőrség Huber Karoly és Stern Ede szocialista munkásokat a városból örökre kiutasította, mert a szocialista eszmékért agitáltak. — E határozatot a kiutasított munkások a belügyminiszterhez felebezték s most Szell Kálmán belügyminiszter a kiutasító végzést nem hagyta jóvá; és azt megsemmisítvén indokolásában kifejti, hogy azon tény, miszerint említett munkások szocialista mozgalmat kezdeményeztek, m g nem indok a kiutasításra. Még azon — H u b e r Karolynak súlyosbító körülményül felemlített — tény, hogy osztályellenes izgatásért már büntetve volt, sem szolgálhat okul a kiutasításra.

A hajózási illetékek behozatalát a román sajtó nem tudja megbocsátani Magyarországnak s minduntalan vissza is tér e tárgyra. A lapok szerint, a magyar kormány az illeték beszédő h i v a t a l t csak azért helyezte a

Felbonczolt sziv.

— A «Debreczen» eredeti tárczája.

Irtá: **Ady Endre.**

Mikor az ötödik, vagy a hatodik pohár gyilkos szeszt megitta, halott-arczába lázas élet szökött, szemei ragyogtak, mintha egészen kicserélték volna.

Addig úgy ült a piszkos lebujsarkában, mint egy székre vetett holttest. Mozdulatlanul, némán. Arcza, szeme egy gondolatot nem árult el; szánalmas, megdöbbentő látványt nyújtott ez az elhülyült, megsemmisült ember.

Már csak az abszinth tartotta benne a letört, megbénult lelket. Egyedül az abszinth volt az, mire fásult állapotában gondolni tudott; az abszinth volt az élete, ereje, szíve, lelkesedése.

Ilyen or nagy hangon beszélt. Dicsekedett, tervezett. Nagy tervei vannak. Hatalmas munkát ír s most tanulmányokat csinál.

— Meglássátok, ez sikerül. Nagy sikere lesz, muszáj. Egy apa, igen, egy apa, ki végső elkeseredésében megöli hitvány, gaz fiát, a gazembert... Nem derül ki, de a gyilkos apa végig szenved a tüzes gyehennát s öngyilkos lesz... A lelket, a szívet kell felbonczolni; tanulmány kell. Még nem tudom, hogy irom meg, de a tárgy meg van. Csak a részletek, ez a fontos!... Meglátjátok!... Elrekedt egészen, sápadt lett ismét s reszkető kézzel nyult a pohár után...

*

Ha talán megértik, ez az ember sokat, nagyon sokat alkotott volna. Így az lett a sorsa, hogy elmenekült az élet elől s élt egy másik világot a butító, a megölő, nehéz mámorban. Nem ő volt első s nem is ő lesz az utolsó.

Szegény anyja élt csak s az se tudott már két éve felőle. Nagyon szegény volt, de százszor megkereste volna a rég nem látott fiút. Hol találja meg abban a nagy, kegyetlen városban, hol annyi ezer ember él s mind olyan hideg, olyan idegen?!

És egyszer mégis találkozott vele...

*

A kis városban nem ismerte meg senki. Támolygó, rezes arczu, züllött alak, bizonyosan valami csavargó.

Befordult a homályos, szűk utcába, a kis fehér ház előtt mintha egy perczre tűnődve állt volna meg, azután röhögve rugta be a gyengén tákolt, rozoga faajtót. Egy pár perccel előbb ivott s így már tudott gondolkozni.

A leánnyal találkozott előbb. Nem ismerte meg. Az ő testvére szép, dőlczeg, lelkes arczu fiu volt, nem ez a csavargó.

A lányra rá se nézett, berohant a konyhába.

— Anyám!...

Az öreg matróna rémülten nézett reá aztán egy szó nélkül a földre zuhant....

*

Otthon maradt, az anyja ágya mellett.

Egész nap ivott; testvérehez, ki szintén beteg járt-kelt a szobában, nem szólott egy szót sem.

Őt nem érdekelte a sápadt, beteg testvére az anyja, az anya...

A folyton táplált mámor éberségével, figyelt. Mint üvegesedett meg a szeme egy pillanatra, mikor őt meglátta; hogy vett lélekzetet; lázas álmaiban miket beszélt össze.

Ugy lesett egy-egy hangra, egy mozdulatra, mint a duvad zsákmányára.

A fiui érzéseket már nem tudta magába szuggerálni, de megfigyelni mindent megfigyelt véres szemeivel s a szeszgőztől összetartott agyvelővel.

Erőszakkal kellett eltávolítani a beteg asszony ágyától...

*

Hallottam, hogy utolsó óráit éli, elmentem a kórházba.

Én látogattam meg egyedül.

Néha már dühöngött. Apólóját egyszer majd megfojtotta; abszinthot kért s nem kapott. Csodálatosan magánál volt; felismert mindjárt.

— ...Csak a könyvem irhattam volna meg. Nagy munka, hatalmas munka lett volna. Tudod: az anyai sziv. Bonczolva, kegyetlenül felbonczolva. Ilyet még nem irt senki. Én megirtam volna, — tanulmányoztam... Én tudom...

*

A koporsójánál egy sziv volt csak megtörve: az összetaposott, felbonczolt anyai sziv...

szerb területre, — mivel a román kormány vonatkozott az illető területet átengedni. Állítólag Bulgária is csatlakozott Románia diplomáciai akciójához.

Országgyűlés.

I. A képviselőház ülése.

A hosszú szünet után végre megnyiták az országgyűlést szeptember 28-án. A miniszterek a horvát miniszter kivételével, — mind jelen voltak.

Perczel D. elnök megnyitja az ülést és a kir. kézirat fölolvastatása után megteszi a nyári szünet alatt nagyon felgyűlt elnöki bejelentéseket. A kir. szül. és névnapjáról; az elhunyt képviselő Fejérváry haláláról, az új beválasztott képviselők: Fassie T., Vészi J., Ponory S., gr. Bethlen B., Vörösmarty B.-ról; az 1899. XXX. XXIX. tcikkek szentesítéséről, a melyek tudomásul vétettek.

A kassai színház megnyitására meghívják a képviselőházat. Az elnök felszólítja a képviselőket, hogy a kik az ünnepre elmenni szándékoznak, rögtön az ülés után jelentkezzenek, hogy küldöttsegileg megalakuljanak.

A Hentzi ügyben érkezett kérvényeknél felszólalt

Kossuth F., aki arra kérte a házat, utasítsa a kérvényi bizottságot, hogy a Hentzi ünnep ügyében érkezett kérvényeket soron kívül, két héten belül intézze el.

Szel K. min. elnök, tekintve, hogy precedens már van rá, nincs kifogása ellene, hogy a kérv. bizottság a kérvényeket már csak azért is, mert senkinek nincs érdekében, hogy ez az ügy sokáig elbuzassék, soron kívül tárgyalja és arról minél előbb jelentést tegyen. (Helyeslés.)

Elnök kiemondja, hogy a Ház utasítja a kérv. bizottságot, hogy a szóban forgó kérvényeket sürgősen intézze el.

A Ház munkarendjét a holnapi 10 órakor tartandó ülésen intézi el.

II. A főrendiház ülése.

A főrendiháznak is volt ülése szept. 28-án. Délután félegykor, Vay Béla báró elnökletével, a ki elsőben felolvastatta az elnapolásra vonatkozó királyi kéziratot, aztán a Felsőkérszönetet a főrendiház születésnapjára üdvözlésre ezután, hogy október és november hónapokra naplóbírálokul Madarassy Pált és Orczy Andort választották meg.

Megemlékezett Vay báró a főrendiház nyári halottjáról, boldog emlékü Schuster Konstantin püspökről és Zichy Gábor grófról. A két halott érdemeit jegyzőkönyvbe iktatták.

Szechenyi Bertalan gróf fölolvasta a miniszterelnök átiratát, a mely hírül adja, hogy a király Zselénski Róbert grófnak a magyar grófi méltóságot adományozta.

Végül, az igazoló bizottság jelentését vették tudomásul Goldis József, Szévi Cs. Mitrofan, Bethlen Aladár, ifj. Szechenyi Ödön és Bittó István új főrendi tagok névjegyzékbe vételéről s az elnök jelentését arról, hogy Zichy Károly gróf királyi meghívóért folyamodott, Almásy Tasziló grófot pedig mézei rendőri kihágásért kikérik.

A legolyásabb Császka kalocsái érsek most is indítványozta, hogy a királynak október negyedikére eső névnapja alkalmából a főrendiház minden hódolatát és üdvözlését juttassa el az elnök.

A főrendiház eljenzéssel fogadta el ezt az indítványt s a jegyzőkönyv hitelesítésével az ülés végett ért.

Szept. 29.

Sokan gyűltek egybe a tisztelt honatyák. Ma az októberi ünneplés dolga hozta össze őket.

Perczel elnök indítványozta, hogy a

Kossuth indítványának az aradi gyásznapi megünneplésére vonatkozó indítványának bővebb megokolása — Hétfőre — és a bejegyzett két interpelláció elmondása az ülés végére tüzessék ki, mivel holnap nem lesz ülés. Ezt helyesléssel fogadták. Még zajosabb helyeslés kísérte Kossuth indítványának fölolvastatását. Ez indítvány tartalma az, hogy október 6-án a Ház képviseltesse magát az aradi ünnepen.

Ez az indítvány szósz szerint így hangzik:

Október hatodikán félszázados évfordulója lesz annak, hogy Aradon vértanúhalált halt tizenhárom hős magyar honvédtábornok és Budapesten az első magyar felelős miniszterium elnöke. Az egész nemzet párt- és valláskülönbég nélkül készül leróni hálás megemlékezésének adóját. A nemzetet alkotmány szerűleg az országgyűlés és a kormány képviselik. Indítványozom tehát, hogy képviseltesse magát a kormány egyik minisztere által Aradon október hatodikán és Budapesten október nyolczadikán a nemzeti kegyelet ünnepén. A képviselőház, a Ház elnökének vezetése alatt küldöttsegileg jelenjék meg a két ünnepélyen és vigye el a képviselőház koszoruját. Vonuljon ki a honvédség az első honvédtábornokok és az I. magyar miniszterelnök emléke iránt a tisztelet megadására. Október 6-án a képviselőház ülést ne tartson.

Perczel elnök indítványozza, hogy ez indítvány megokolását a hétfői ülés napirendjére tűzzék ki. (Általános helyeslés.)

A Ház így határozott.

A napirend előtt Kossuth Ferencz felszólalt a pártja nevében. A Hentzi-ügyben beszélt a pártja programját akként értelmezte, hogy a függetlenségi párt hivatása kettős: ápolni és kivívni a teljes nemzeti függetlenséget s fejleszteni a nemzeti szellemet. A párti e kettős kötelességének mindenha megfelelt önzetlenül, tiszta hazafiságtól vezérelt küzdelmeiben. — Tiltakozik a függ. párt az ellen, a miért a nemzet önértétét és érületét egy katonai tüntetéssel megsértették. — Ezért felelősségre vonja a kormány. Elismeri, hogy az uralkodó parancsaért a mult kor many felelős; elismeri, hogy a szobor áthelyezéséért is a mult kormány felelős. . . .

Polcner: És a mostani.

Kossuth: Kérem. Elismerem, hogy az ünneplés tisztán katonai volt. De ez ünneplés tüntetés volt nemzeti érzelmeink ellen. Kirendelték a honvédséget is. (Zaj.) Alkotmányellenes, hogy a hadsereg külön válik az államtól, érzelmeire a polgári társadalomtól. Nem mentség tehát, hogy az ünnep tisztán katonai volt. Nevezetesen, hogy az uralkodó 50 év után kegyelettel emlékezett meg oly ügyről, amelyet már ő maga is elítélt s a feledésnek szánt. Ez fájdalmasan esik a nemzetnek, annál is inkább, mert arról az utról, amely az 50 év előtti eseményekhez vezetett, 67-ben letért az uralkodó s most ismét erre lépni láttuk. A Hentzi szobornak a temetőben lett volna a helye. Ott engesztelő hatást gyakorolt volna.

Endrey: Bécsbe kellett volna vinni.

Kossuth: Nem volt okos dolog akkor forgatni meg a tört. a nemzet szívében, a mikor el volt telve fájdalommal a nagy királyné tragikus sorsa iránt. Ugy látszik, a korona tanácsadói nem mernek nyíltan föllépni a koronával szemben. (Tetszés.) Oly nemzet, a mely sértéseket nem érez meg, birkanezmet. Ki kívánja, hogy birkákat szolgáltatassanak a hadseregnek? Nem tesz indítványt, mert leszavaznák, de a nemzet lelkiismerete elé idézi a kormányt. (Tetszés.)

Utána felemelkedett Széll K. és gyakori ellentmondások által félbeszakítva, sietett a kérdéssel szemben állást foglalni. Bevezetőleg kijelentette, hogy soha és semmiféle körülmények között nem tűrné, hogy a nemzet becsületén sértés ejtessék. Azzal a váddal szemben, hogy aug. 12-én ez történt volna, kifejti, hogy a mikor a Hentzi szobor a Szt.-György térről elvitetett és egy, az elesett harcosság porladozó hamvait tartalmazó kriptá fölé állítottatott, ez elvesztette az eddig tagadhatlanul birt politikai jelentőségét és egyszerű harcosság emlékké lett, melynek a szokásos katonai egy-

házi szertartással való beszentelése az áthelyezés folytán szükségessé vált.

A katonai egyházi szertartás már csak azért sem sérthette a nemzetet, mert minden sértő szándék eleve ki volt zárva. Már maga az a nobilis beszéd, melyet a hadtestparancsnok tartott, igazolja, hogy távol állt minden politikai vonatkozás.

— Hát Krieghammer rendelete! — szólt valaki közbe.

Ne feszegessük folyton a mult sebeit és felreértéseit — kiált fel a miniszterelnök. Ma az a harcosemlék nem egyéb siremléknél, melynek nem az a jelentősége, hogy sértsen, hanem hogy engeszteljen.

— Akkor vigyék a temetőbe! — kiáltanak a baloldaltól.

A miniszterelnök beszéde befejezéséhez siet. Még röviden kijelenti, hogy a honvédség pusztán azért jelent meg a szertartásnál, mert a honvédség ma kiegészítő része a hadseregnek és mert a helyőrség vonult ki, a honvédségnek is részt kellett vennie. Széll azzal a fölshózással végzi be szavait, hogy a mult emlékeinek folytonos fölshókitása helyettegyesüljünk inkább együttes munkára a haza fölvirágzásához.

Az utolsó szavakat elnyelve a jobboldal helyeslő moraja és a függetlenségi párt jogos tiltakozása. Fölötte aztán napirendre tértek.

A napirend dolgában Széll kormányelnök ezt az előterjesztést tette.

Nem csupán a legközelebbi teendőkre, hanem az év végéig terjedő munkaprogramra kíván nyilatkozni. Legközelebb heterjeszti a pénzügyminiszter a költségvetést. Ez a jövő hét egyik napján megtörténik. Az év végéig a Ház főbb munkája a költségvetés tárgyalása lesz. A legközelebbi heteken a pénzügyi bizottság fog tárgyalni. A gazdasági kiegyezéssel mi mar végeztünk. De hátra van még a kvóta. (Mozgás.) Az 1869. XII. 21. §. szerint ez évre a kvótát a király döntése szabályozta. Hétfőre indítványozta, hogy e napon a kvótabizottság tiz tagját válasszák meg. A horvát-magyar regnikoláris bizottság megalakulása is sürgős. Ennek is meg kell történni a jövő héten. A katonatörvény megújítása is ez év munkája lenne: ugy a házszabályok revíziója. Több kisebb törvényjavaslatot fog még a kormány előterjeszteni. Ezekről a költségvetés tárgyalása után kell tanácskozni. Ha az idén a Ház nem készülne el a költségvetéssel, indennitire lesz szükség. A közös költségek dolgában, kérdés, mikor ülhet össze a delegáció? Kívánatos lett volna, hogy ez már a nyáron megtörténjék. De el maradt, fölünk nem függ okokból. — Az osztrák helyzet már hosszabb idő óta nem normális. De mindenek törekvése a rendbehozás. Joggal elvárható, mivel minden tényező törekvése az, hogy a delegacionális tárgyalások az őszön megkezdődjenek. Nem volna helyes azzal foglalkozni, mi történjék ha a delegációval való tárgyalás nem következheti el. A k. e. Házban a magyar politikát képviseli s azt vezeti annak igenis gondolkodnia kell arról, mi történjék akkor, ha a delegáció meg nem választhatók a Lajtán túl; de ma nyilatkozni arról, mi történjék oly viszonyok közt, a melyeket ma még előre látni nem lehet, sem nem megegedett, sem az ország érdekeinek meg nem felelne. Ezeket kívánta elmondani. (Zajos tetszés a jobboldaltól.) Kellő időben végbe kell menni a közös költség rendes megállapításának. Ez, remélhetőleg meg is fog történni. Fogjon tehát hozzá a ház a munkához. Addig, míg a pénzügyi bizottság a költségvetéssel vegez, a Ház ellopja üléseit. (Helyeslés jobbról.)

Ugron Gabor: A mi a mult évben a kvótadolgban történt, el emezik a magyar törvénynyel, mert a kvótabizottság munkálkodása után, a magyar és az osztrák alkotmányos képviselőnek kellett volna tárgyalni. Az osztrák törvénynek is sérelme történt, mert az csupán egy évre való uralkodói döntést enged meg, nem pedig évről-évre való rendszeres döntést. Ez a törvény kijátszása. Nekünk biztosíték az osztrák alkotmányosság sértetlensége, sérelme veszedelem ránk és ijesztő példa. Előre kijelenti, hogy nem lesz

hajlandó hozzájárulni ahhoz, hogy a kvótát a tavalyi módon állapítsák meg. Ha ez nem történik meg: akkor megszűnik a kölcsönösség, megszűnik a 67-ik törvény érvénye és visszatérünk a 48-iki természetes jogi állapóba. Ez az osztrák zülles bizonyosságot nyújtott a függetlenségi politika szükséges voltáról. (Nagy tetszés.)

Szell Kálmán: Egyetért Ugronnal, hogy a kvótánál teljesen a 67-es törvény szerint kell eljárni. Ugy látszik azonban, hogy e törvény alkalmazására nézve eltérés van köztük és Ugron közt. Állítja, hogy az ideai kvótadöntés törvényes. A két országgyűlés egyezkedésének akkor kell megtörténni, ha lehet. (Nevetés a szélsőbalon.) Lehetett vajjon az egyezkedést a tavalyi magyar országgyűlésen keresztülvinni? Nem dualisztikus körülmények miatt nem lehetett. A parlamentek egyezkedését megpróbálták, hiszen előterjesztést tettek, de tárgyalásra a sor sehol sem kerülhetett. Az egyezkedést tehát sikertelennek kellett kvalifikálni. Most nem az a törekvés, hogy ismét így történjenek. A 67. alkotmány szellemi követeli, hogy a nemzetek kölcsönös közrehatása ne mellőztesse. Nincs joga fölténni, hogy ez nem így fog történni. (Tetszés.)

Madarasz József: Tisztelt Ház! (A kormányparttól többen kimennek.)

Endrey Gyula: Már ehések.

Kubik Béla: Tisztelet a volt korelnöknek!

Madarasz József: Nyilvánvaló, hogy még a hatvanhetes törvényt sem tudják végrehajtani, mert Ausztriában nincs alkotmányosság, a mit pedig a kiegyezési törvény szinte első sorban megkövetel. Abból, hogy odaát nincs alkotmányosság, nem következik, hogy nálunk is csorbát üssenek az alkotmányon s tért nyissanak a fejedelmi önkény érvényesülésének. A törvény és az igazság azt követeli, hogy most, a mikor magától omlik össze a hatvanhetes törvény, visszaadják Magyarországot magának, visszaadják függetlenségét.

Rátkay L.: Kijelenti, hogy nem járulhat a min. elnök ahoz a fölfogásához, hogy a vis major megenged némely eltéréseket a törv. utról. Az osztrák birodalmi gyűlés bajai nem szolgálhatnak okul arra, hogy Magyarország alkotmányos jogain részt üssenek.

Ezek után a Ház elfogadta a min. elnök indítványát arról, hogy a kvóta bizottságot hétfőn valassák meg.

A szélsőbal nem szavazott.

Következtek az interpellációk.

Szabó István néppárti képviselő megtörtént árvíz alkalmából;

Feszty Béla a Végbalparti ármentesítő tarsulat tagjaként.

Daranyi földmívelési miniszter két interpellációra egy választ adott. Válaszának voleje ez; az érdekelt területek ármentesítő tarsulatát támogatni akarja s erre a pénzügyminisztert is megnyerte már. E tarsulatok vezetőivel személyesen fog érintkezni. A töltésszakadás dolgában a szigorú vizsgálat már elrendelte. A felség volt az első, a ki az elkövetkezett nyomoron 10,000 forinttal segített. (Éljenzés) Az adóterületeket gyorsan eszközölni fogják. A vízlevezetéssel is sietni fognak, de kétséges; vajjon a csalóközön az őszi vetés sikerülni fog-e. Ezért a kormány nagyobb mennyiségű tavaszi búzát vesz a kisgazdák közt kiosztandó kölcsönösség gyanánt (Helyeslés) Emberélet egy sem veszett. Az állatállományban sem esett túlságos kár. E területeket a legközelebbi napokon beutazva. (Tetszés)

Az interpellálók és a Ház tudomásul vették a választ.

Az ülés háromnegyed kétó után beveződött.

KÜLFÖLD.

A transzvái ügy. Az angol minisztertanács sok halogatás után ma ismét összeül, hogy a transzvái konfliktus dolgában döntsön. Az eddigi jelentések szerint ez a kabinettanács csak a transzválhoz intézendő ultimátumot fogja megszerkeszteni, újabb jelentések szerint pedig a — miniszter-

tanács már a hadizenettel foglalkozni fog. Londonban általános a nézet, hogy az ellenségeskedés már legközelebb megkezdődik. A Standard, valószínűleg inspirálva, azt írta, tegnapielőtti számában, hogy a legutóbbi min. tanács elhatározta, hogy eddigi déiafrikai csapataihoz még ötvenezer embert küld egyrészt azért, mert fél tőle, hogy háboru esetén az összes afrikanderek Anglia ellen fognak fegyvert, másrészt pedig azért, hogy a háboru lefolyását gyorsítsa és az angolok győzelmét biztosítsa. Natanból és Fokgyarmathól még mintegy huszezer önkéntesre számít a kormány, úgy hogy az eddigi hadierő száma nézve körülbelül százezer ember. A burok elkeveredve készülnek a háborura s az angol határ mentén megszállották a nevezetesebb pontokat. El vannak szánva a háborura s egyáltalában nem reménykednek többé abban, hogy békésen ki tudnak egyezni Angliával.

Grekov bolgar miniszterelnök érdekesen nyilatkozott egy pétervári újság levelezője előtt Bulgariának Oroszországhoz való viszonyáról. A nyilatkozatot Ferdinánd fejedelem becsi látogatása még érdekesebbé teszi.

— A pétervári hivatalos körök — mondotta Grekov a többi közt, a legőszintébb szimpátiával vannak hozzánk. Mi nehezen gondolhatunk arra, hogy a dolgok mostani állapotán változtassunk. Mi hálára vagyunk kötelezve, az összes nagyhatalmaknak jóakarattal nem is tiszünk semmit, amivel ezt a jóakaratot eljátszhatnók. De Bulgária egyuttal látja, hogy Oroszország védelmében van fejlődésének legjobb biztosítéka. Bár mennyire önállóak vagyunk és maradunk, politikai konszolidációink javára szolgál, hogy Oroszországra támaszkodhatunk.

Kuropatkin, az orosz hadügyminiszter a minap a varsói kadetiskola felavatásán érdekes beszédet mondott, a melyet ritkán lehet hallani egy oroszka minisztertől. A tiszt képzésről szólott s a többek között ezeket mondta:

— A tisztnek kötelessége, hogy nemcsak háboruban, hanem békében is hazájának szolgáljon. A kadetiskola nevelje tehát az ifúságot szeretetben, hogy a növendékek tisztelni tanulják a nevet, a melyből származnak. Ehez pedig nem elég a katonai szabályzat ismerése, hanem szükséges hozzá a szív kiképzése is. Tanítsa meg az iskola növendékeit az embriesség nagy eszméjére, hogy ilyképpen egyformán hasznos szolgál legyenek a hazának, a tronnak és a népek.

Az új lovassági laktanya.

Debreczen szept. 30.

A Csicsogó városrész végén egy új, hatalmas épületes csoport tűnik az arra járók elébe.

Az a hely, melyet most elfoglal, egy év előtt még pusztá tér volt, jóllehet olyan pusztá tér volt, mely szokatlanul sok pénzébe került Debreczennek.

De még több pénzbe került ennek a hatalmas telepnek, a z új lo v a s s á g i l a k t a n y á n a k a felepitése.

Annyi tény azonban, hogy akinek alkalma volt Debreczennek ezt az új nevezetességet megtekinteni, a sikerült mű feletti megelégedés elfelejteti vele azt az óriási összeget, melyet olyan jó lett volna kulturezélokra fordítani.

Sajnos bele kell törődnünk a kényszerűségbe s még örülhetünk legalább hogy Debreczen a pénzéért legalább egy impozáns hatalmas alkotást nyert, mely dicsőséget szerez Debreczennek válnakozóinak és iparosaiuak.

A c z é l Géza városi főmérnök, kinek szakavatott vezetése mellett épült fel az új kaszárnya, tegnapielőtti meghívta a sajtók képviselőit a nagyszabásu épületnek a megtekintésére.

A meghívottakat A c z é l Géza főmérnök, Tóth István építész kalauzolták s megmutattak minden- a mi a laktanyában található.

Az építők, Tóth István, Horváth János

és Berger Jenő építészek, képességét és vállalkozási szellemét nagyon sokáig hirdetni fogja az új laktanya.

A laktanyába belépve, jobbról-balról két egyforma csinos épület áll. Mindkétőben a katonai őrség foglal helyet, de egyikben még az ezred pénztárának is van egy külön vasajtós szobája, míg a másikban a tűzoltószerek vannak.

Ezekkel szemben egy díszes emletes épület emelkedik; az épület földszintje iroda helyiségekül szolgál, míg az emeleten a csinos, tagas tiszti étkező, könyvtár s olvasóterem van.

Tovább menve a laktanyában, minde- nütt emletes épületeket látunk.

Az épületek mind szimmetrikusan vannak felépítve. Külön emletes épület szolgál altiszti lakhelyül. Az épületben 9 lakás van, Ezzel egy irányban, a tuloldalón van a tiszt ilakás. Az épületben 4 alantosabb tiszti — és egy kapitányi lakás van. A kapitány lakása 5 szoba, előszoba, megfelelő mellék- helyiség s fürdőszoba.

A tiszti é altiszti lakok szomszédságában fekszenek a legénységi épületek. Minden oldalon két-két legénységi épület van.

A legénységi épületekkel szemben minden századnak a külön istállója van. Két legénységi épület közötti folyasó fedett és 150 méter hosszú.

A legénységi szobák tiszták, világosak, mindegyik szoba fent, alant szellőző készülékkel van ellátva s a szobák alatt légvezető csatornák vannak, melyek folyton friss levegővel látják el a azobákat. A legénységi szobák nem egyenlő nagyságúak. Negy- uolcz huszonnégy legényre vannak tervezve. Mindegyik legénységi szobában ott találjuk a szellőző ablakszarnyakat.

A folyosók szélei — praktikusann — betéttel vannak megvédve a leveréstől.

Külön étkezője van a legénységnek. A legénységi épületekben találjuk még a mosdó szobákat, a raktárhelyiségeket, a tantermet.

Az istállók a legújabb szisztéma szerint vannak építve. Mindenik istállónak megvan a maga külön nyereg, zabkamrája, szénapadlása, mely utóbbi leeghet a nélkül, hogy az istállók veszély fenyegetné.

Külön, teljesen félreeső s elzárt helyen van a gyengélkedő lovak s a ragályos beteg- lovak istállója. Azok az istállók úgy elvannak különítve, hogy a többi loistállók loállományait veszély nem fenyegetheti.

Ott találjuk még a két hatalmas 60 méter hosszú — vasgerendázattal ellátott — fedett lovardákat, az ismeretes börtön épületet, a fürdő épületet s még számtalan mellépépü- leteket.

Az udvar hossza egyik legénységi épület- től a másikig 500 méter. Az épületek az óriási területen minden irányban szimmetrikusan emelkednek ki.

S a kényelem mindenütt megtalálható az új laktanyában.

Mindenesetre említésre méltó s dicsőretet érdemel, hogy a munkálatok legnagyobb része helyi iparosoktól került ki.

A laktanya hivatalos átadása már megtörtént s a szakértők is legnagyobb elismerés- sel emlékeztek meg a modern hatalmas szép laktanyáról, mely sikerére válik Debreczennek s elösmerezt szerzett építőinek.

H I R E K.

* **Istentiszteletek.** A holnapi vasárnapon az istentiszteletek a következő sorrendben fog megtartatni: Nagytemplom: Birta József s. l. kész. Kistemplom: Csutoros Albert. Kossuth utcza: Mitrovics Gyula. Ispotály: K. Tóth Kálmán.

Az ág. hitv. ev. templomban d. e. 10 órakor Materay Lajos főesperes tart istentiszte- tele et.

* **Meghívás.** Debreczen sz. kir. város tanácsának a 1899. évi október hó 2 napján azaz hétfőn d. e. előtt 10 órakor a városháza nagy tanács termében tartandó diszülésére. Tártyak: Beke Imre városi kiadóknak e mi-

nő-gben 25 éves betöltöt tisztviselekedése alkalmából nyújtott előismerés, valamint jutalmazása tárgyában hozott tanácsi határozat kihirdetése. Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester.

*** Magyar Irodalmi Önképző Társulat** tegnapelőtt tartotta alakuló gyűlését. F e r e n c z y Gyula felügyelő tanár buzdító szavai után megalakult a tiszlikar a következőképen: Elnök: V á l l a j i S i p o s Béla 4 j b, főjegyző; S z a b ó Elek 2. j b, titkár; N á n á s s y Lajos 2 j b, pénztárnok K o v á c s Imre 4 j b, ellenőr: K i s s Árpád 4 j b, aljegyző: K á d á r László 2 j b. A társulat nyomtatott lapjának a D e b r e c z e n i F ő i s k o l a i L a p o k n a k szerkesztőjévé B o r o s s Lajos, kiadóhivatali főnökévé K u n Zoltán választották meg. Választmányi tagok: K u n Béla 4 j b, R á c z Lajos 1 j b, A c s N a g y Sándor 4 t h., S z a b ó Miklós 2 t h., T ó t h Dezső 8. o. t — A társulatra ebben az évben sok és nagy teendő vár, úgy az ünnepélyek rendezésében, mint a jogakadémia száz éves jubileumához való csatlakozásban, melyet csakis az egyesület váltvetett működése, elsősorban pedig az Irodalmi Társulat rokon befolyása tehet fényessé és általánosá. — Mint értesülünk az ifjuság egyhangú bizalma feltetlen garanciát lát erre nézve a fenti tisztkarban, melynek élére oly embert állított ki a diákgyűléssel, az azokból folyó kötelességekkel teljesen ismerős.

*** Az iparos ifjuság Okt. 6-án.** A debreceni iparos ifjuság önképző egylete október 6-án az aradi vértanúk emlékkünnepén az egylet Peterfia-utcai helyiségében este 8 órakor gyászünnepélyt tart, mely fog állani a gyásznapot méltató felolvasásból, szavaltából s az egyleti dalkör énekéből; a gyászünnepély iránt érdeklődők szívesen láttanak.

*** Gyulai Pál esete.** Erről a névről minél ritkábban szokott szó esni, mert nem érdemli meg, hogy vele jóérzelmű emberek foglalkozzanak. Tegnapelőtt betetőzte botrányos tetteit. A Kisfaludy-társaság ülésén kijelentette, hogy a társaság csupán i r o d a l m i s i g y nem tehet koszorút az aradi vértanúk százszor szent sírjára. A Gyulai ur eljárása óriási visszataszást keltett nemcsak a társaság Kisfaludy tagjai között, de az egész országban. Gyulai ur eljárásának hatásáról számol be az alábbi tudósítás is, melynek egyik fővárosi munkatársunk küldött. A tudósítás így szól:

Gyulai Pál nem mert előadást tartani az egyetemen, mert ha lotta, hogy a Kisfaludy Társaság tegnapi ülésén az aradi vértanúk koszorujának tárgyalásánál tanusított magatartásáért az ifjuság heves tüntetésre készül ellene. Hallatszik, hogy — mivel leszavaztak a Társaság gyűlésén — az előlégről is le akar mondani. Bizony nem nagy kár lesz érte!

*** Váltó hamisító asszonyok.** A Subané és társai váltóhamisítási bűnpörenek tárgyalása iránt tegnap óriási érdeklődést tanusított a közönség, és tömegével lepte el a törvényszéki épület környékét megszállotta a lépcsőház t, a folyosókat és valóságos harcot vívott azért, hogy jegyhez jusson.

A tárgyalási terembe azonban a nagy tömeg negyedrésze sem férhetett be. — A törekvésében türelmetlen és lármás népet visszavonulásra kellett bírni, s hogy ez megtörténhessen, a börtönőrök segítségét kellett igénybe venni, a kik szoronyt szegezve szorították vissza az óriási tömeget.

A tárgyalás különben délelőtt 9 óra után vette kezdetét és először a védők mondták el beszédeiket.

A védő beszédek közül különösen az első rendű vádlott védőjének, N y i r i Frónék beszédje magaslott ki. A fiatal fiskális helyzete szerfelett meg volt nehezítve az által, hogy védenéje teljes beismerésben volt. N y i r i dr. azonban szép jogi tudásával, hatalmas logikájával, dialektikájával általános feltűnést keltett a védőbeszéde sokban tisztázta a bűn-

ügy homályosabb részleteit. Valóban a fiatal ügyvéd tegnapi első kriminális szereplése a legszebb reményekre jogosít bennünket pályája felől. A bűnygyben a törvényszék Szőke István, dr. elnöke mellett a következő ítéletet hozta:

Ő felsége a király nevében a debreczeni kir. törvényszék a most tetargyalt ügyben a következő ítéletet hozta: Suba Janosné negyven rendbeli, a btkv. 401. §-a b a ü k ö z ő m a g a n o k i r a t h a m i s i t á s b ű n t e t t é b e n b ű n ö s n e k t a l l a t o t t i s e z é r t ő t, m i n t t e t t é s t á r s a t a 49. §. alkalmazásával hat évi fegyház büntetésre ítélte, a melyből nyolcz hónapot a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vesz.

Kovács Józsefnét 14 rendbeli váltóhamisításért mint tettestársát két évi és hat hónapi fegyház büntetésre ítélte, K eské Sándornét tizenkét rendbeli váltóhamisítást mint három évi fegyházbüntetésre ítélte a törvényszék. Elek Ferenczóné négy rendbeli váltóhamisítás miatt özbüntetéséért egy évi és ha hónapi börtönbüntetésre ítélte — Szepesi Sandorné nyolcz rendbeli váltóhamisítás miatt két évi fegyházra ítélte. Albert Istvánt három rendbeli váltóhamisítás miatt tettestársát két évi fegyházra ítélte a törvényszék, de vizsgálati fogságából semmit sem vettek ki ő t e t t n e k. Murvai Karolyt egy rendbeli váltóhamisításban való bűnrészeségért nyolcz havi börtönrre ítélte a törvényszék. — F o g a r a s s y Sándort egy rendbeli hamisításért h a t h a v i b ö r t ö n r e í t é l t e a t ö r v é n y s z é k, m i g e l l e n b e n F o g g a r a s s i n é t a z e l l e n e m e l t v á d s k ö v e t k e z m é n y e i n e k t e r h e a l ó l f e j m e n t e t t e. A z e l i t é t e k m i n d f e l e b b e z t e k.

*** Kinevezés.** A debr. kir. it. tábla elnöke Gergely György végzett joghallgató n. bányai lakost a debr. kir. tábla kerületében díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

*** Egy hetven éves leány halála.** — Tegnap délelőtt Pásztor Maria 70 éves agyleányt halva találtak piac-utcai lakasan. — Az esetről értesítették a II. ker. rendőrséget, honnan azonnal intézkedtek, hogy a hirtelen elhunyt nő lakasan vizsgálatot tartsanak és a hullát a kórházba szállítsák. A vizsgálat kiderítette, hogy az agg nő halálát hosszas betegség után szívszélhűdés okozta.

*** Szavazás egyházmegyei tanácsbíróra.** Az alsószabolcsi hajduvidéki ev. ref. egyházmegyében Erős Lajos theol. tanárrá lett választása folytán megüresedett egyhm. tanácsbírói állásra a szavazás elrendeltetvén, a h.-bőszörményi egyház 7-es szavazatát V e r e s Géza nádudvari lelkészre adta. Független gondolkodás, őszinteség, minden nemes ügynek meleg partolása s jeles papi tulajdonok ékeslité ez ifjú törekvő lelkészt, ki valóban megérdemli az egyházmegye függetlenségi elemeinek támogatását.

*** A debreczeni jótékony nőegyesület** 1899 okt. hó 1-én d. u. 3 órakor az árvaház üléstermében választmányi gyűlést tart. Tárgyak: 1. Évnyegyes segélyezés. 2. Közgyűlés kitűzése. 3. Folyó ügyek, jelentések.

*** Szüreti ünnepély** Schaf Janos jó h r ü táncztanító 1899 évi október hó 1-én, azaz vasárnap a »Korona« című táncztermében szüreti ünnepélyt egybekötött zártkörű tánczestélyt rendez. Kezdete este 7 órakor, vege reggel. Jó zenéről gondoskodva van. Belept-dij személyenként 50 kr. Jegyek előbb is válthatók a rendezőségénel. A szüreti ünnepély programja a belépéskor lesz díjtalanul kiosztva. Ezen rendkívül érdekes szüreti mulatságra igen sokan készülődnek s az előre láthatólag jól fog sikerülni.

*** A prot. irod. Társaság** gyűlése alkalmával a tagok elszállásolási költségéhez a közönség önkéntes adománya 416 korona összeget kepez.

*** Eljegyzések.** I z s á k Sándor a Kövér és Izsák czég b e l t a g j a H.-Bőszörményben f. hó 24-én jegyezte el özv. G r ó s z Sámuelné ugyanottani lakos bájos leányát Esztiike kisasszonyt.

L i n d e n f e l d Jenő ur Debreczen eljegyezte H á y Károly (Közép-Adacs) földbírtokos kedves leányát, H a y Ida kisasszonyt.

*** Az aradi gyásznapra** elmenendő 1848—9. honvedegyleti képviselő és 13 as egyenruhás csapat utiköltségeinek fedezésére adakozók névsora és adományaik nyilvános nyugtázása: (III.) Thaly Kálmán orsz. képviselő a »Közgazdasági bankhoz« küldött 5 frtot, Simonffy Imre polgárm. 5 frt, Komlósy A. főjegyző, Dr. Kola J., Kovács József, A férfi szabó, szűrszabó és kalapos társulat 2—2 frt, Kertész Mihály, Lengyel Imréné. Mark Endre, Dr. Somogyi Zoltán, Bockó Samuel, Kocz Akos, Acél Géza, Körner Adolf, Váci János, Dr. Szántó Samuel, Vadon Sándor, özv. Budó Sámuelné, Ganofszy Lajos, özv. Boros Sándorné, Varga és Vas, Hartstein J. 1—1 frt, Stark Ignác, Liptay S.-né, Dávidházy Kálmán, Koho Adolf, Cs. L., Lichschlein Menyhérné, L. M., Juhász, Sziuka István, Nagy János gépész, özv. Lévayné, Tafler Ignác, N. N., N. M., Sz. M., N. N. özv. Dr. Kain Albertné, Jacanka Alajosné, Palmaffy Pál, Patay Lajos, Schweitzer testvérek, Lamberger és Tsa 1—1 kor., Lusztig Mór, N. M., Frölich Vencel, Kleinfeller Károly 30—30 kr, Molnár Lajos, N. N., Kölger Mihályné, N. N., K. Gábor, N. N., N. N., Feldman Jenő, Pap Gyula, Weisz N., Morvai Ferenc 20—20 kr, Stern N. 15 kr, Király Gábor, Kaszai Gézané, N. N., N. N., B. I., P. S. 10—10 kr.

*** Hova menjünk a színház után étekezni?** Sok embernek okoz ez fejtörést. Színház után mindenki friss ételeket szeret enni s ez Debreczenben csak kevés helyen kapható. Évek óta tudjuk azt, hogy az Angol királyi szálloda éttermében színház után is mindenkor frissen készült zletes ételeket nagy választékkal találunk. A tulajdonos Hauer Bertalan ez ideán is az éttermet pazarul feldiszipette és mindenféle kényelemmel ujonnan berendezte; az ő mindenre kiterjedő figyelmével legjobb hírnevű konyhája és kiváló gondnal kezelt borával el is érte törekvéseinek célját mert az ő étterme az, mely úgy a helybeli mint a vidékről ide utazott intelligens közönség találkozó helye, már annyival is inkább, mert a közönség nála nem csak hogy minden elképezehető gondnal és figyelemmel lesz kiszolgálva, de szórakozhatik is felségesen az Angol királyné szállodában egyik nap a Magyar testvérek, másik nap a Rácz Károly kitűnő zenekara tart zene estélyt.

*** Katonai hangverseny a Corsóban.** Gömöri L. ez az örökke élénk kávék ki hosszú éveken keresztül kivivta magának a n. érdemű közönség rokonzent, költséget és fáradságot nem kimélve szerencses volt a helybeli 39-ik gy. ezred zenekarát megnyerni arra, hogy minden szerdan nálla hangversenyezzék; meg is érdemli Gömöri a partolást, mivel elegánsan és kényelmesen berendezett kávéházában, pontos és tiszta kiszolgálás és jó italok kiszolgáltatásában részesülnek t. vendégel.

*** Krausz Henriette** a helybeli legjobb hírnevűk örvendő női kalapüzlet főnöknője külföldi bevasárlási utjáról visszatért és a beszerzett legújabb kalapminták üzlethelyiségében Kossuth-u. 17 sz. a n. e. hölgyközönség általános meglekintésére ki vannak állítva.

Debreczen város közgyűlése.

— Második nap. —

Debreczen, szept. 25.

A közgyűlést tegnap f lyatták. Két fontos tárgy volt, a zárszámadás és az Áronék felebbezése.

A részletes tárgyalásba becsatlakozásnál Debreczen szántó és kaszáló földjeinek költségvetésénél Komlósy Dezső és Fejér F. felszólalásai következtében azon pontokat, a melyek nem tisztán szántására és kaszálására vonatkoztak kivették a költségvetés pontjai közül. Ilyen a 6-ik pont, mely bizonyos építkezési költségeket tartalmaz.

A mezőrendőrök 600 frt lóaltalányát, melyet a tegnapi közgyűlés szavazott meg, a főszámvevő, Szabó József a »Legelő« cz. alatti költségvetés 3-ik pontjához kívánja beosztani.

A erdőkezelésnél Kiss Albert azt kérdezi, hogyan számított le a 2-ik pont összege 66,600 frtra az előző évhez képest, mikor a kimutatás a 13. 14. 15 pontoknál 1000 frttal emelkedik az előző évhez képest.

Szabó József fő számvevő indokolja a költségvetés helyességét, de Kiss Albert egyáltalán nem érzi magát meggyőzve s indítványozza, hogy 66,600 frt bevétel előirányzat emeltessek fel a tavalyi tényleges bevétel mennyiségére, vagyis 72,637 forintra.

Elnök szavazás alá bocsátván Kiss Albert indítványát a közgyűlés azt elfogadja.

A javadalmak tárgyasánál a szeszkereskedésből előirányozva van bevételképen 50 ezer forint. E tételre vonatkozólag többen felvilágosítást kérnek.

Szabó József fő számvevő azon indoklással, hogy ez a kérdés más, aktuálisabb helyen is előfordul, a felvilágosítást megtagadja.

Kiss Albert nem akarja a kérdést forszírozni, de óhajtanónak tartja hogy a január hónapra kitűzött szeszkereskedés eldöntésénél ez 50 ezer frtnak a költségvetésben meghagyása daczára is a közgyűlés majd szabadon határozhasson. Vagyis, ha csakugyan nem adható felvilágosítás ez 50 ezer forintos tételre, ő nem követeli annak megadását, de követeli, hogy ennek daczára a közgyűlés január hónapban függetlenül határozhasson a szeszkereskedés kérdésében.

Fejér Ferenc indítványozza, hogy ezt az 50 ezer forintos tételt vegyék ki a költségvetésből,

Szabó Kálmán és Juhász Ignác felszólalásai után a közgyűlés a tanács elterjesztését fogadja el.

Az előzmények ismertetése után olvasta fel Csóka Samuel polgármesteri titkár az Áronék felebbesztését, melyet ezek a szeszadóptélek beszedése tárgyában adtak be a városi tanács egyik végzése ellen.

Eg fonaak úgy biz az egész. A város hozott egy határozatot, melyben egyességet kötött a szesz nagy kereskedőkkel az iránt, hogy a maguk fogyasztásai bejegyzésére ad a város nekik könyvet, abban önállóan vezetik saját bevételeiket, fogyasztásaikat, szedik be a kicsinyben kimérőktől a szeszadót stb. s csak hónap végén számolnak a várossal.

A tanács később elállt ez ügyben előbb meghozott tételétől s meghozott egy másik végzést, mely az előbbi megsemmisítette.

Ez utóbbi végzés ellen felebbszték Áronék s a tanács azt javasolja, hogy utasítsák az vissza.

Hogy miért? — ezt próbálta indokolni a fő számvevő is, meg mások is, csak hogy sokan léven olyanok, kik ez indokolást nem hajlandók elfogadni — hozadalmas vita fejlődött ki.

A vita fél három órákor ért véget s a tanács javaslatát a szeszkereskedés hívei keresztül szorították.

Színház.

Megjöttek a színészek.

Adatik hírül mindeneknek
A nap szenzációja,
Hogy nem üres Thália háza:
Megjött minden lakója,
Hogy eltáplósodott szívekben
Támadnak a remények:
Megjöttek a színésznők,
Megjöttek a színészek.

Nagyerdemű szabad kir. város,
Te boirányosan mű-barát,
Kit papnók tetek vallásossá;
Üdvözöld szívből Tháliát! . . .
Kritikusok nagyképű hadja
Színészre ébes ritterek,
Hosszu álomból fe ébresztett
A teged eltető sereg.
Örülj, örülj a tarka hadnak
Kulissza-képes mű-barát,

A színpadon új arcok vannak
S Schlezinger nem hagyja magát.

De örülj főképp felséges nép,
Felettünk álló nagy tömeg:

Itt vannak a komédiások,
A többi macska rugja meg.
Nagyerdemű szabad kir. város
S egyenként minden mű-barát,
Egyetemi s — temetlen ifjak
Üdvözöljétek Tháliát.

Adatik hírül mindeneknek:

Megkezdődött az élet,
Megjöttek a színésznők,
Megjöttek a színészek . . .

— a —

Az első előadás. A debreczeni színtársulat megérkezett M.-Szigetről s ma kezdi meg működését. A mai estere a »Két szerelem« cz. szomorujáték vén kitűzve.

Heti műsor: Vasárnap október 1-én két előadás; délután 3 órákor: A fekete rigó. Nepszínű 3 felvonásban Irta Gézey István; este 7 1/2 órákor bérletszünetben, ujdonságul először: Dr. Szeleburdi. Énekes bohózat 3 felvonásban. Irta: Dr. Guthi Soma és Hegedűs Gyula. Hétfőn, Okt. 2-án bérlet 1. szám »A« másodsor Dr. Szeleburdi. Kedden, okt. 3-án bérlet 2. sz »B«: A Gésák, vagy: Egy japán teaház története. Angol énekes játék 3 felvonásban. Szerdán okt. 4-én bérlet 3-ik szám »C«: A Gyurkovics leányok. Bohózatok életkép 4 szakaszban. Irta Herczeg Ferenc. Csütörtökön, okt. 5-én bérlet 4. sz »A«; Paraszibecsület. Opera 1 felvonásban. Zenejét szerelte Mascagni Péter. Ezt megelőzi mint ujdonság: Robinzonok. Vígjáték 1 felvonásban. Irta: Makai Emil. Pénteken, okt. 6-án, az aradi vértanúk halálának gyásznapján, bérlet 5-ik szám »B« másodsor: Két szerelem. Szombaton, okt. 7-én bérlet 4. sz. »C«: A király hazasodik. Történelmi vígjáték 3 felvonásban. Irta Tóth Kálmán. Vasárnap, okt. 8-án két előadás; délután 4 órákor Lumpáczius Vagabundusz vagy: A három jó madár. Tündéres bohózat 3 felvonásban; este 7 1/2 órákor bérletszünetben, ujdonságul először: Egyiptom gyöngye. Bohózatok operette 3 felvonásban. Irta Heltai Jenő. Zenejét szerelte Ferray Miklós.

Tudomány, irodalom, művészet.

A regény műfaja.

Irta és felolvasta Csengey Gusztáv, az eperjesi közs — ev. és r. kath. — tanári körben.

(Folytatás)

A dráma korszakalkotó hatása azonban Racine és Corneille nevéhez fűződik. — Mind a két nagyíró az antik dráma szabályai s motívuma szerint dolgozott. Azonban az antik dráma motívumai s az a világnézet, mi bennük nyilvánul, nem illett bele a keresztényen társadalomba.

A színművészetnek a legközvetlenebb illúzióra van szüksége, azért korszerűnek, a kor világnézetével, elfogásával egyezőnek kell lennie.

Egy nagyobb szellemnek kellett a görög római drámai irodalom tanulmányozása alapján megszólalnia, aki a görög dráma műfaját reformálni s a keresztényen világnézetéhez hozzá idomítani tudta s ezzel megteremtette az új társadalom drámai műfaját.

Ez a nagy szellem a költő óriás Shakespeare volt. (Szül. 1564 apr. 23. † 1616 apr. 23.)

Az antik végzet és a kötelelességek összeütközésének tragikuma többé nem hatott, legalább maradandó hatása nem lehetett; a keresztényen világnézet megcáfolta mind a kettőt.

A keresztényen moral nem ismer olyan összeütközést, mely az emberre végzettségűleg nehezednek. Ha nehéz körülmények közt választani kell, a helyes út csak egy lehet. Az erény egysége is csak egy legyen, két egyenlő értékű ellentétes köteletség nem szólíthatja cselekvésre az embert, mert az embernek csak

egy köteleltsége van: a helyeset választani. De a helyeset megválasztani sokszor nehéz, a ért az ember tévedhet. Az emberi cselekvés tragikuma tehát csak a t é v e d é s lehet. Nem végzete buktatja el, hanem tévedése.

Íme a drámai műfaj reformjának főmotívuma.

Shakespeare új drámai műfajt teremtett, mely az emberi tévedés alap eszméjén nyugszik.

Ezen az alapeszmén építi föl mindazokat a nagyszabású darabokat, melyeknél mélyebben megrázóbban, az emberi lélek ösvényeit ember még nem tárta fel soha.

De nemcsak új alapot, korszerű tartalmat adott a műfajnak, hanem a forma szolgai nyüge alól is föl szabadította, megszüntette a hely é. idő egységének szabályát. Racinet és Corneillt megkötik ezek a szabályok, Shakespeare szakít velük. A cselekménynek nem szükséges sem egy helye, sem egy nap alatt végbe menni. Erre a formai reformra is nagy szüksége volt az új drámai műfajnak, hogy a régi chablon uralmát megbuktassa.

Ismeretesem-e Shakespeare drámáit, ismeretesek-e csak egyet is közölök? Fölösleges. Shakespeare-t ismeri mindenki, kell, hogy ismerje. Elég rá mutatnom Otthellóra, Lear királyra, Julius Caesárra, Hamletre, Romeo és Juliára, hogy egyszerre ismerősökkel találkozzanak szives hallgatóim.

Amilyen örök érvényűek nagyszabású darabjai, mert bennük az ő r ö k e m b e r i érvényesül, éppen olyan állandó maradt korszakalkotó hatásuk.

Angol történelmi drámáival megteremtette Angliában a nemzeti közérületet, míg mondai tartalma nagy tragédiáival hozzászoktatta közönséget a cselekmény természetességéhez. Hallgatói tőle tanultak meg, hogy minden cselekvésnek természetes oka van s hogy a nagy katasztrófákat emberi tévedések idézik elő. A hova drámái elhatottak, ott a csodaszorítú kiszorította a v a l ó s z i n ű.

Hatása azonban eleintén csak Angliára szorítkozik, majd itt is feledésbe megy a nagy angol forradalom idején, a melyben a vallásos puritán szellem kerekedett felül, mely ellensége volt minden színművészetnek s a színművészetnek leginkább.

Általános európai hatása csak a 18-ik században következik be, a midőn utját a természet tudományok s az újabb filozófia föl-virágzata egyengette.

E különböző hatások következtében támadt általános felvilágosodás a regényirodalmat is átalakította.

Calprenedetől (1663) a heroikus regény e kiváló művelőjétől Marmontel novelláinak első megjelenéséig (1761) tehát mintegy száz év alatt (sz. 1723—1799) nagyot haladt a regény műfaja. Tovább haladásának első lépése az volt, hogy a fejedelmi udvar köréből le szállt a polgári élet egészségesebb és természetesebb világába, a szív érzelmét mélyebben vizsgálta s kereste a cselekvések okait s föl tártá a társadalom sokféle gyarlóságát, szóval drámáiból lett.

Már P r é v o s t r ó l azt jegyzi meg a kritika, hogy a tragédiát vitte át a regénybe, mert a szenvedélyek mélységébe mélyebben látott be s lélektani hűségre törekedett.

Mindez reakció volt az udvari regények mesterkelt világa ellen.

De messze vezetne mindezt részletesen kifejteni. Nem ígertem a regény történetét, csak a történelmi fejlődés főbb tényezőit a rajzát.

A tulajdonképeni fordulatot mégis Shakespeare drámáinak roppant hatása idézi elő.

Foglaljuk össze, amit eddig elmondtunk. A regény meseszövegében, a mit cselekménynek nevezünk, az epikai c s o d a s z e r ű helyét a v a l ó s z i n ű, de e mellett mégis r e n d k i v ű l i foglalta el, Shakespeare hatása pedig át vitte vele a lélektani motívumokon alapuló jellemalkotást és a drámai megjelenítés élvénységét.

Hogy mind a mellett kettős származása, az epikai és drámai, még ma is meglátszik rajta, azt a műfaj részletesebb ismertetésében fogom kimutatni.

Mielőtt azonban erre rátérnék, engedjék meg, hogy még egy megjegyzést tessek. Múltán feltűnhetett, hogy a regény történeti fejlődésének rajzában oly kevés nevet említettem meg, s az újabb regényirodalom nagy íróiról, különösen hazánk regényirodalmának kimagasló alakjairól hallgattam. Azonban ez egy külön felolvasás tárgya kell hogy legyen, a mire majd egyszer, ha erőm és időm engedi, vállalkozom. Most, jelen felolvasásom keretében annak hely nem juthatott.
Folyt. köv.

KÖZGAZDASÁG.

Kitüntetett gazdasági cselédek. D a r a n y i földmívelésiügyi miniszter Ill és István szentiváni gazdasági cselédnek, továbbá Palló György, Német József és Ibolya pusztai sárosi gazdasági cselédnek megküldte az ő Felsége által a negyven évi hű szolgálataért adományozni szokott díszremét. A most kitüntetett öreg cselédek becsületesen rászolgáltak a díszremlésre, mert mind a négyen több mint negyven esztendeje szolgáltak egy helyen. Például az öreg Ibolya a gróf Esterházy-féle uradalomban megszakítás nélkül hatvanöt esztendeje áll szolgálatban. Igazán ritka Ibolya!

Takarékpénztári család. Wagner András zichyfalvi takarékpénztári igazgató ellen a nagybecskereki királyi törvényszék család miatt megindította a vizsgálatot és összes ingó és ingatlan vagyonára elrendelte a bűnügyi zárlatot. Az eset előzménye az, hogy Wagner Jakab földbirtokos, miután költőbelől 10.000 forint erejéig beperelték, összes vagyonát fiára, Wagner Andrásra iratta át. A hitelezők megtették a feljelentést és ennek következtében rendelte el a törvényszék a bűnügyi zárlatot.

Szerkesztői üzenetek.

F. H. Kérjük, látogasson meg bennünket valamelyik nap a délelőtti órákban.
B. P. 1. B ő d i Ella. **2.** Csak Komjáthy adhat felvilágosítást. **3.** O d r y Árpád jelenleg nincs szerződötve a társulathoz.
K. Emil. Egyik versét alkalomadtán közölni fogjuk. Csak előre!...

Minthogy a tavasz előrehaladásával csecsemőket, gyermeket és felnőttet egyaránt fenyeget a járványok veszélye, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

MOHAI

ÁGNES-forrásunk

vízének használatát ajánljuk. Egyrészt mert olcsó, igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt élvezetszerként szerepel, másrészt, mert dus szénadtartalmánál fogva, specíficus óvószer is a tífus, cholera és a gyermekek tífoid-szerű tavaszi-nyári hasmenése ellen. Ehhez járul még hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes hurutos bélbántalmak ellen, míg szoptatója e víz használata folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer. A már meglévő gyomor- és bélhurutot gyermekeknél és felnőtteknél gyógyítja. Kellemesen hatván be szénasavával fogva a gyomor és bél idegeire; a gyermekek lázas megbetegedéseinek pedig nélkülözhetetlen hűtő, húgyhajtó és a szomjat csillapító hatásánál fogva.

Kedvelt borviz.

A mohai Ágnes-forrás
kezelősége.

Főraktár

Edeskuty L.

cs. és kir. udvari szállító
BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógyszertárban,
fűszerkereskedésben és vendéglőben.

298.

Az 'István' gőzmalom társulat
GYÁRTMÁNYAINAK
ÁRJELEZÉKE

Az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malom-gyűlésen megállapított 1887. évi június 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módokatokra vonatkozó egyezmények szerint.

**ITT HELYBEN KÖTELEZETTSÉG ÉS ENGED-
MÉNY NÉLKÜL.**

Keszpénzfizetés mellett, zsákkal együtt:

A. Asztali dara nagyszemű	100 kiló	15.80
B. Asztali » aprószemű		15.20
0. Királyliszt		15.20
1. Lángliszt kivonat		14.60
2. Elsőrendű zsemlye liszt		14.—
3. Zsemlye liszt		13.40
4. Elsőrendű kenyér liszt		12.80
5. Közép kenyér liszt		12.20
6. Kenyér liszt		11.40
7. Barna kenyér liszt		9.60
8. Takarmány liszt		6.20
11. Fírom korpa zsákkal		4.40
zsák nélkül		4.20
12. Durva korpa zsákkal		4.20
zsák nélkül		4.—
Csirke buza zsák nélkül		3.—

A zsákok súlytartalma, teljsúlyt tiszta súlynak véve.

A. B. 0-6 számig 85 kilogramm.
7. és 8. szám 70
11. és 12. szám 50

Debreczen, 1899 szept. 29.

A Kastner és Öhler cég
GRÁ CZ
posztóosztálya

küld:

Steier lodent tisztá gyapju, valódi finom frt 3.35, 3.60, 3.90, 4.25 méterenként. Gyapju lodent, tartós minőség frt 1.55, 2.20 méterenként.
Havelock-loden, vízmentes, tisztá gyapju frt 2.15, frt 2.60, 3.40 méterenként.
Vízmentes kabátszövet legszebb színekben (örvényileg védett gyártmány).
Téli kabát szövet, dviat-ötöny szövet, fekete árúk legnagyobb választékban.
Női kabatok, köpönyegeknél és galléroknál való szövetek.

Határozott árak.

Minták költségmentesen, 10 frton felüli csomagok bérmentesen.

500 Forintot

fizetnek annak, aki **Bartilla fogvizének** használatát mellett, melynek üvege 35 kr., valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlik (Csomagolások külön 10 kr.) **Bartilla A. örökösei (E. Winkler) Wien, 19/I. Sommergasse 1.** Kapható Debreczenben: **Mihalovits István** a kigyóhoz« címzett gyógyszerárában. Határozottan kérjük **Bartilla-féle fogvizet.** Hamisítás feljelentésért jó díjazás adatik.

1110./1899. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. I. 253—4./1899. P. számú végzése folytán közhírré tételik, miszerint **Lakatos Gábor** részére Csáti István és neje debreczeni lakosoktól 182 frt 93 kr. tőke, ennek 1899. évi április hó 5-ik napjától számított 6% kamattal és eddig összesen 46 frt 40 kr. perkoltság erejéig 1899. évi április hó 14-én bíróság lefoglalt és 363 frtra becsült butorok, sertések, egy ló és egyéb ingóságok **1899. évi október hó 3-án d. e. 10 órakor** kezdetét veendő és Debreczenben Czegléd-utca 9. sz. a. megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is el fognak adatni.
Debreczen, 1899. szept. hó 14.

Bódogh Zsigmond
birói kiküldött.

Kufeke féle
a tej legjobb hozzátéte a betegség megakadályozza és eltávolítja
gyermekliszt.
Kapható gyógyszerárakban és droguistáknál.

Serravalló-China bora

v a s s a l,

orvosi tekintélyek, mint udv. tanácsos, Dr. Braun udv. tanár, Dr. Drasche tanár, udv. tan. lovag Dr. Kraft-Ebing tanár, Dr. Monti tanár, lovag dr. Mosetig-Moorhof tanár, Dr. Neusser tanár, Dr. Schauta tanár, Dr. Weinlechner tanár által sokszor felhasználva és legjobban ajánlva.

(Gyöngék és lábbadozóknak.)

Ezüst érem:

XI. orvosi congressus Róma 1894.
IV. Gyógyszerek és Chemiai congressus Nápoly 1894.,
Általános kiállítás Turin 1898.,

Arany érem:

Kiállítás: Venécia 1894., Kiel 1894., Amsterdam 1894
Berlin 1895., Páris 1895., Quebec 1897.

Több mint 900 orvosi elismerés.

Ezen kitűnő, új életet gerjesztő szer, **kitűnő ize** miatt különösen gyermekek és asszonyok által kellemesen használtatik. **1/2 literes üvegekben á frt 1.20, 1 literes üvegekben á frt 2.20.** Kapható minden gyógyszerárban.

Serravalló gyógyszerár Triesztben,
gyógyárak nagybani szétküldése.
Alapított 1848.

HALMÁGYI SÁMUEL

női és gyermek felöltők

legnagyobb áruháza

DEBRECZEN, főtér, a főpostával szemben.

==== Fióktelep : **Nyiregyháza.** ====

Van szerencsém az igen tisztelt hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy a közeledő **őszi és téli idényre** áruházamat a legújabb és legmodernebb divat darabokkal láttam el. Megszereztem mindazon divattermékeket, melyeket a külföld e téren produkál és a legnagyobb választékban tartom raktáron :

Paletokat, Bundákat, Kabátokat, hosszú és fél **Rádákat, Karmantyukat, Sapkákat, Boa** és **Gallérokat,** mindennemű **Gyermek felöltőket** és különösen dus készlet **Szörmeárukban,** a legfinomabb válfajig, mindent a legizlésebb kivitelben.

Minél számosabb látogatást esdve, vagyok

kiváló tisztelettel

Halmágyi Sámuel.

Egy Remington írógép

és egy milleniumi **sokszorosító gép** hozzá teljesen jókarban **jutányos árban eladó.**
Czím a kiadóhivatalban.

Ügynökök

és

Magán személyek,

kiknek ösmeretségük van, egy mindenütt nélkülözhetetlen, **újonnan szabadalmazott cikk,** kerestetnek egy új gyári cég által, a mely cég magas jutalékot esetleg biztos fizetést nyújt. Ajánlatok intézendők; Klimesch Co. Prag 1134—II.

4 arany
18 ezüst
érem.

Kwizda

kigyó
jegy.

Régi jóhírű
diatetikus cos-
metikus szer (be-
dörzsölésre) az
emberi test iz-
mainak és inai-
nak erősítőjére.

1/1 palack
ára 1 frt.

Csakis a fenti védjegyes a valódi.
Kapható minden gyógyszerárban.
Főraktár: **W. G.**
Kreisapotheke, Korneuburg, Bécs mellett.

30 tiszteleti
elismerő
okirat.

Fluidja

turista
fluid.

Eredményesen
használva turis-
ták, kerékpárok
sok és lovaglók
által nagyobb
urak utáni erő-
sítésre és erő-
gyűjtésre.

1/2 palack
ára 60 kr.

A név, ragjegy és csomagolás törvényesen védett.

A Debreczeni Kölcsonös Segélyző Egyesület

mint szövetkezet

1899. október hó 1-én, azaz vasárnap d. e. 10 órakor
a városháza nagytermében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a szövetkezet tagjait ezennel meghívjuk.

A rendkívüli közgyűlés tárgya:

Az új alapszabályok betérjesztése és azok elfogadása feletti határozathozatal.

Debreczen, 1899. szeptember hó 16-án

Simonffy Imre,
kir. tan., egyleti elnök.

Vadon Sándor,
jogtanácsos, jegyző.

Gyümölcs és szőlő bor készitési gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomerő szabályzóval.

A munkaképesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.

Szőlő és gyümölcs zuzók

és bogyo morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrlők, aszaló készülékek gyümölcs és főzelek aszalására, gyümölcs-vágó és hámozó gépek, legújabb szerkezetű szabad. ömüködő „Syphonia” gyümölcs és szőlővessző permetezők gyártanak és szállítanak jótállás mellett a legjobb kivitelben

MAYFARTH PH. és TÁRSA

os. kir. szab. gazdasági gépgyárak, vasöntöde és gőzhámor.
BÉCS, II./1. Taborstrasse 71.

Kitüntetve 400 arany, ezüst és bronz éremmel.

Árjegysék ingyen és hármentve.

Képviselők és viszontelárusítók felvételnek.

